

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirskaststjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórrinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Sakin hjá Fiskasøluni

SEINASTU DAGARNAR hefur nógv verið at hoyra um sakina millum blaðstjóran á Oyggjatiðindum og Albert Mortensen.

MEN Í UNÐANFARNU viku var ein onnur kanska enn meira áhugaverd sak fyri í Føroya Rætti. Tað var eitt flakavirki, sum hevði stevnt Føroya Fiskasølu. Forsøgan er hon, at á heysti 1982 lá flakavirkið inni við eini nøgd av brosmufflókum. Eftir boðum frá Fiskasøluni vóru fløkini pakkað og skuldu tey avskipast tá fyrsta dagin, tí vøran var seld og tað enná til góðan prís.

MEN BRØKUR kemur í, virkið sleppur ikki at avskipa fløkini fyrr enn fyrst í 1983, og teir fáa ikki avrokning og pening fyri vøruna fyrr enn á heysti 1983, og tá var avrokningin umleið ½ av tí prisi, sum var galdandi tá vøran var pakkað eitt ár frammanundan.

HETTA VILDI virkið ikki finna seg í. Teir høvdu fingið at vita frá keyparanum hjá Fiskasøluni, at marknaðurin var góður, tá vøran varð framleidd, og teir vistu eisini frá konkurrentunum hjá Fiskasøluni í Føroyum, at prísurin var góður.

TÍ METTI VIRKIÐ, at hevði Fiskasølun ikki kunnað selt hesa teirra framleiðslu fyri brúkiligan prís, so mátti hetta vera ein ella annar kleyvarskapur hjá Fiskasøluni, sum bert Fiskasølun mátti sviða fyri og ikki virkið sjálvt.

AFTANÁ DRÚGVA viðgerð í rættinum fekk virkið at vita frá dómáranum, at teir skuldu ikki rokna við at fáa viðhald. Virkið var limur í Fiskasøluni, og tí máttu teir finna seg í, at fáa avroknað eftir tí sum Fiskasølun kundi fáa burtúr, um tað so gav litið ella nógv.

OG SJÁLVT UM leiðslan í Fiskasøluni hálvavegna hevði viðgengið at illa var arbeitt við at bjóða eina samsýn, sum virkið tók við, men sum seinni varð vrakað av nevndini í Fiskasøluni, og sjálvt um virkið bert hevði fingið ½ av dagsprisi, helt dómárin tað ikki vera prógvað, at Fiskasølun hevði

berið seg so at, at hon kundi koma undir endurgjaldsskyldu.

HENDA RÆTTARGONGD hefur enn einaferð víst á ein av teimum veikleikum, sum eru við okkara fiskasølskipan. Limirnir eru bundnir til at selja 100% av teirra framleiðslu gjøgnum Fiskasøluna. Hetta ger, at framleiðararnir eru avskornir frá, ella hava sjálvir avskorið seg frá, at hava nakað við sølu at gera, sum má roknað fyri at vera ein sera natúrligur partur av arbeiðinum hjá eini virkisleiðslu. Úrslitið er, at sølan verður latin upp í hendurnar á stovni og monnum, sum sjálv-sagt royna sítt besta. Men teirra eigna fíggarliga úrslit er ikki trytt av, um teir fáa mest møgult fyri vøruna.

SJÁLVSAGT SKULU vit hava eina skipaða fiskasølu. Men her hava vit aftur eitt dømi um, at tað fæst ikki mest møgult burtúr við galdandi skipan. Um t.d. í hesum færimum virkið hevði verið limur undir teirri treyt, «at kann Fiskasølun ikki tryggjað okkum nóg høgan prís, so skulu vit sjálvir sleppa at royna okkum», so hevði tað bert í hesum færimum givið hesum virkinum eina meirintøku, sum hevði merkt fleiri oyru pr. kg upp á ta nøgd av ráfiski, sum virkið keypir inn árliga. Men henda møguleika hevði virkið ikki.

SO KANN ONKUR kanska spyrja, hvat tað rakar okkum, hvussu Fiskasølun skipar síni viðurskipti. Ja, sanniliga kemur tað okkum øllum við. Alt okkara samfelag hongur í, um Fiskasølun fær nóg mikið burtúr. Í enn størri mun viðkemur tað fiskimonnum og teimum sum dríva skipini. Men meðan tað eru fleiri hundrad skip og bátar við meira enn 1.000 monnum, sum avreiða til flakavirki, og hvørs úrtøka beinleiðis er treytað av, hvussu søluliðið virkar, so eru tað bert flakavirki, sum stórt sæð fáa tað sama burtúr, hvussu enn prísurin er, sum avgera sölupolitikkinn gjøgnum limaskapin í Fiskasøluni.

MEN VÓNANDI kann hesin seinasti rættargangurin sannføra limirnir í Fiskasøluni um, at skipanin er ov ólíðilig, og at tað eisini er í teirra áhuga at fáa hana broytta.

tjak og meiningar

Flogfeløg í luftini —

Tey stóru tíðindini í Írlandi í summar innan flogferðslu, er priskappingin millum nýtt irskt flogfelag (tað varð stovnað í juni 1985) og stóru, gomlu feløgin, sum til dømis British Airways, ið hefur tvingað hesi at lækka prísirnar 25 til 40%, samstundis er ferðafólkatalið hækkað 39%. Dublin-Paris, aftur og fram, kostar sum er um 2100 kr., men Ryan Air sigur seg vilja gera tað fyri um 1100 kr. við dagligari flogferðslu.

Einvegis kostnaðurin Dublin-Luton, nærhendis London, við Ryan Air kostar um 650 kr., aftur og fram um 900 kr. Aftur og fram Dublin-Amsterdam ella Bruxelles via London kostar við hesum írskta felag um 2000 kr.,

meðan tað kostar um tað duplta við teimum gomlu stóru feløgnum sum t.d. British Airways.

Virgin Air — eitt annað flogfelag, flygur millum Dublin og London fyri um 350 kr. og tað sama fyri ferðina millum Gatwick og Maastricht í Hollandi.

Sovorðið fyrirksssemi er til fyrimun fyri tey ferðandi, og tað mátti havt áhuga í Føroyum at fingið flogfeløg, ið kunna flyta ferðafólk trygt og biliga.

Í mong ár hava feroyingar verið stórliga ónøgd-ir við prísir og viðgerð Danairs — ikki einans feroyingar, men ferðafólk yvirhøvur.

Tað sigst, at myndugleikar samráðast við annað danskt felag, Cimber Air, um konsessiónina. Tað kundi

verið áhugavert at fingið upplýst, hvørjir áðanar Danairs eru og hvørjir áðanar Cimber Airs eru. Sagt verður, at tað er SAS, Maersk Air og Danair.

Um so er, er ikki stór broyting at vænta, burtursæð frá at frámerkini verða broytt eitt sindur.

Fremsta áhugamál feroyinga innan flogferðslu er at ferðast trygt til lægsta prís, uttan mun til uppruna og heimstað flogfelagsins.

Hesum málsetningi kann røkkast, um flogferðslan verður alment útboðin til altjóða kapping fyri at finna tað felag, ið kann átaka sær at flyta vanlig fólk trygt og biligast.

18.8.87
Karl Nolsøe

Málbrúk

Ein føroysk kona, búsetandi í Íslandi, segði fyri nakað síðani í útvarpinum, at tað var harmuligt at vit feroyingar høvdu avbronglað okkara mál, við at hava kastað góð føroysk orð burtur, og vórðu komin dragandi við íslenskum ístaðin.

Hesi orð hennara eru so syndarliga sonn. — Døminu eru nógv um hetta. Nú ein dagin segði ein 12 ára gomul genta mær, ovurfegin, at nú var hon farin at læra enskt í skúlanum. Soleiðis høvdu tey gomlu ikki sagt.

Her í bakkanum, millum bygdina og Hvalnes, eru røkur ið eita eingilskurøkur — navnið skal stava frá, at her hava fólk roynt at vart seg móti eingilskum sjórænarum. Nær hetta hefur verið veit eingin, men tað er so langt síðani, at tá fóru tey hvørki til Íslands ella Danmarkar fyri at duga at orðbera seg.

Skeiður tú í eina orðabók yvir tað gamla norrøna málið, vilt tú siggja at báðir formarnir vóru nýttir fyri 1000 árum síðani.

Tað verður so ofta talað háðandi um setursmál, men hetta ólagið við at skriva íslenska enskt, fyri tað røttføroyska eingilskt er somikið gamalt at tá var ikki nakað Fróðskaparsetur til.

Men teir skuldu haft takk fyri um teir kundu hjálpt til at vit funnu aftur á brik okkara egnu.

Skálavík, 20.8.87

Viggo Dalsgård

Ja! Eg gerist haldari av Tíðindablaðið Sosialinum og fá blaðið 3 ferðir um vikuna.

Halðaragjaldið fyri ársfjórðingin er kr. 130,-. Halðarar uttanlands gjalda kr. 150,-/ársfj. Goldið verður ongantíð fyri fleiri bløð enn tey, ið eftir eru at koma í einum ársfjórðingi.

Navn: _____

Bústaður: _____

Kannað posthusinum

Opstøtt
SOSIALURIN
modur
postgjaldið

sosialurin

Box 76
3800 Tórshavn